

Mami, tati, znáš má práva?

A víš co s tím?

A vím to já?

Tam, kde končí moje práva, začínají práva někoho jiného. Spolu s právy se mi dostává také odpovědnosti - vůči sobě samému, ale i vůči druhým.

Markéta Nováková, zakladatelka Cochem.cz, autorka webového portálu www.pravonarodice.cz

Úmluva o právech dítěte ve zkratce

1. Definice dítěte

Dítětem se rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud se podle právního řádu státu nedosahuje zletilosti dříve.

2. Zákaz diskriminace

Všechna práva v úmluvě se vztahují na všechny děti bez jakékoli diskriminace podle rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního, etnického nebo sociálního původu, majetku, tělesné nebo duševní nezpůsobilosti a rodu či jiného postavení jeho rodičů, zákonných zástupců či členů rodiny.

3. Nejlepší zájem dítěte

Všechny kroky veřejných orgánů, zařízení sociální péče, soudů, státní správy a zákonodárných orgánů, jež se dítěte týkají, by měly být činěny s ohledem na jeho nejlepší zájem a blaho. Tyto orgány by pro to měly činit všechna potřebná opatření.

4. Zaručení práv

Státy jsou povinné uskutečňovat všechna práva v této Úmluvě bez výjimky.

5. Rodičovské vedení

Stát je povinen respektovat práva a povinnosti rodičů k jejich odpovědnosti za směřování dítěte.

6. Život

Každé dítě má právo na život.

7. Jméno a státní příslušnost

Každé dítě má od narození právo na jméno a státní příslušnost, stejně jako právo znát své rodiče.

8. Zachování totožnosti

Stát je povinen chránit totožnost dítěte.

9. Oddělení od rodičů

Děti mají právo žít se svými rodiči a udržovat s nimi styky, pokud to není v rozporu s jejich nejlepšími zájmy. Stát zajistí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli. Pokud je dítě odděleno od rodičů, má právo udržovat s nimi pravidelné osobní kontakty. V jakémkoli řízení se poskytuje možnost všem stranám zúčastnit se řízení a sdělit svoje názory a stanoviska.

10. Spojování rozdělených rodin

Rodiče a děti mají právo, za účelem spojení rodiny, opustit území kteréhokoli státu a vstoupit na území jiného státu dle platného práva.

11. Nezákonné přemísťování dětí

Stát je povinen předcházet nezákonnému přemísťování dětí do zahraničí a jejich nenavracení.

12. Názor dítěte

Dětem se zabezpečuje právo vyjadřovat svoje vlastní názory. Státní orgány by měly brát ohled na jejich vyjádření, přičemž by měly brát v potaz jeho věk a stupeň vývojové úrovně.

13. Svoboda projevu

Dítě má právo na svobodu projevu, což zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a šířit informace a myšlenky ústně, písemně nebo tiskem, pokud se tím neomezují práva druhých.

14. Svoboda myšlení a náboženství

Dítě má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství. Svoboda projevu náboženství může být podrobena pouze zákonem pro ochranu veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví a morálky.

15. Svoboda sdružování

Dítě má právo na svobodu sdružování a shromažďování, tato svoboda může být omezena pouze zákonným opatřením.

16. Ochrana soukromí

Děti nesmí být vystaveny zásahům do soukromí, domova i korespondence a v žádném případě nesmí být útočeno na jejich čest a pověst.

17. Přístup k informacím

Sdělovací prostředky mají povinnost poskytovat dětem informace v souladu s jejich potřebami. Státy mají

vydávat knihy pro děti. Musí být brán zřetel na jazykové potřeby dětí z menšinových skupin a etnik.

18. Povinnosti rodičů

Rodiče mají prvotní zodpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Stát rodičům pomáhá např. formou rozvoje státních institucí, zařízení a dalších služeb péče o děti.

19. Ochrana před zneužíváním

Děti mají právo na ochranu před tělesným a duševním násilím, urážením, zneužíváním, zanedbáváním a nedbalým zacházením, týráním a vykořisťováním.

20. Ochrana dětí bez rodiny

Dítě má právo na ochranu a pomoc poskytnutou státem. Stát zabezpečuje dětem adekvátní náhradní péči.

21. Osvojení

Osvojit si dítě lze jen v jeho nejlepším zájmu, a pokud o tom rozhodnou kompetentní orgány. Osvojení dítěte nesmí vést k finančnímu obohacování dalších osob.

22. Děti uprchlíků

Ochranu a humanitární pomoc je třeba poskytovat uprchlíkům a jejich dětem.

23. Děti s postižením

Děti s duševním nebo tělesným postižením mají nárok na ochranu, vzdělávání a výcvik, který jim umožní co největší míru soběstačnosti a aktivní účasti na životě ve společnosti. Tyto děti mají nárok požívat plný a řádný život v podmínkách zabezpečujících důstojnost.

24. Zdraví

Děti mají právo na přístup k zdravotní a lékařské péči. Matky mají nárok na odpovídající péči před i po porodu. Stát činí veškerá možná opatření pro snižování kojenecké a dětské úmrtnosti a činí osvětu v oblasti preventivní zdravotní péče a poradenství.

25. Dítě pod ochranou státu

Dítě umístěné státem do jakéhokoli typu zařízení má právo na to, aby byly všechny podmínky a okolnosti jeho umístění pravidelně kontrolovány a hodnoceny.

26. Sociální výhody

Děti mají právo využívat výhod sociálního systému státu, kde se nachází, stejně jako mají právo na sociální pojištění.

27. Životní úroveň

Děti mají právo na přiměřenou životní úroveň nezbytnou pro tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj. Stát je povinen pomoci rodičům, kteří nejsou schopni toto svým dětem zabezpečit.

28. Vzdělání

Děti mají právo na bezplatné povinné základní vzdělání. Při dodržování kázně ve škole je třeba respektovat lidskou důstojnost dítěte. Stát přijímá veškerá možná opatření ke snižování počtu těch, kteří školu nedokončí.

29. Cíle výchovy

Výchova dítěte má směřovat k jeho rozvoji a k přípravě pro zodpovědný život ve společnosti. Výchova má také posilovat úctu k rodičům.

30. Děti z menšin

Děti z menšinových společenství a etnik a děti domorodých obyvatel mají právo na vlastní kulturu, náboženství a jazyk.

31. Volný čas

Děti mají právo na odpočinek, volný čas a hru, jako i účast na kulturních a uměleckých aktivitách.

32. Dětská práce

Stát chrání děti před výkonem práce, která může ohrožovat jejich zdraví a rozvoj. Stát stanoví minimální věkovou hranici pro vstup do zaměstnání, upravuje pracovněprávní vztahy a určuje sankce a pokuty za jejich porušení.

33. Drogy

Děti mají právo být chráněny před užíváním omamných a psychotropních látek. Děti nesmí být využívány k nezákonné výrobě drog a obchodování s nimi.

34. Zneužívání a vykořisťování

Děti mají právo být chráněny před sexuálním zneužíváním, prostitucí a pornografií. Děti nesmí být sváděny nebo nuceny k jakékoli nezákonné sexuální

nebo pornografické činnosti za účelem finančního obohacování.

35. Prodej, pašování a únosy dětí

Stát učiní veškerá možná opatření bránící prodeji, pašování a únosům dětí.

36. Vykořisťování

Dítě má právo na ochranu před jakýmkoli formami vykořisťování.

37. Mučení a zbavení svobody

Mučení, kruté, nelidské a ponižující zacházení nebo trestání dětí se zakazuje. Zatčení, zadržení a uvěznění dítěte se provádí jen v krajním případě a jen po dobu nezbytně nutnou. S dítětem se musí zacházet jako s lidskou bytostí hodnou důstojnosti a je nutno brát ohled na potřeby jeho věku.

38. Ozbrojené konflikty

Osoby, které nedosáhly věku patnácti let, se nesmí přímo účastnit bojových akcí a nesmí být členy ozbrojených sil.

39. Léčebná a resocializační péče

Stát je povinen zajistit dětem, které to potřebují, náležitou péči, podporu tělesného i duševního zotavení a umožnit jim opětovnou integraci do společnosti.

40. Výkon spravedlnosti nad dětmi

Děti, které byly obviněny ze spáchání trestného činu, mají právo na to, aby byla dodržována jejich práva. Delikt musí být bez odkladu vyřízen kompetentním orgánem.

Děti mají právo na bezplatné zajištění tlumočnicka, pokud se proces vede v jazyce, kterému nerozumí.

41. Dodržování norem

Ustanovení této úmluvy se nedotýkají právního řádu ČR a dalších schválených mezinárodních smluv.

42. – 54. Zveřejnění Úmluvy a její prosazování v praxi, obecná ustanovení OSN a Výbor pro práva dítěte

Stát je povinen informovat o této úmluvě nejširší veřejnost, a to jak dospělé, tak i děti.

Úmluva ustanovila Výbor pro práva dítěte, který má deset členů. Jeho hlavním úkolem je dohlížet na plnění úmluvy ve státech, které ji schválily.

Státy, které Úmluvu schválily, musí předložit hodnotící zprávu o stavu plnění Úmluvy do dvou let a následně vždy po pěti letech. Tyto zprávy jsou přístupné široké veřejnosti.

Pro posílení mezinárodní spolupráce v této oblasti OSN spolupracuje i s dalšími mezinárodními organizacemi jako např. UNICEF, UNESCO, WHO, ILO. Tyto organizace mohou společně s jinými institucemi OSN poskytovat cenné informace a rady ohledně nejlepšího postupu při prosazování Úmluvy o právech dítěte.

Úmluvu může podepsat jakýkoli stát světa, pokud souhlasí s jejími principy.

Úmluva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny se ukládají u generálního tajemníka OSN.

Stát může Úmluvu vypovědět, a to písemným oznámením generálnímu tajemníkovi OSN.

- Kdo je dítě?
- zákaz diskriminace
- Nejlepší zájem dítěte?
- stát garantuje práva dětí
- stát respektuje odpovědnost a povinnosti rodičů vůči dětem
- každé dítě má právo na život
- každé dítě má právo na jméno a státní příslušnost, stejně jako znát své rodiče
- stát je povinnen chránit totožnost dítěte

- oddělení dítěte

Děti mají právo žít se svými rodiči a udržovat s nimi styky, pokud to není v rozporu s jejich nejlepšími zájmy. Stát zajistí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli. Pokud je dítě odděleno od rodičů, má právo udržovat s nimi pravidelné osobní kontakty.

V jakémkoli řízení se poskytuje možnost všem stranám zúčastnit se řízení a sdělit svoje názory a stanoviska.

- spojování rozdělených rodin

Rodiče a děti mají právo, za účelem spojení rodiny, opustit území kteréhokoli státu a vstoupit na území jiného státu dle platného práva.

- nezákonné přemístování dětí

- názor dítěte

Dětem se zabezpečuje právo vyjadřovat svoje vlastní názory. Státní orgány by měly brát ohled na jejich vyjádření, přičemž by měly brát v potaz jeho věk a stupeň vývojové úrovně.

- svoboda projevu

- svoboda myšlení a náboženství

- svoboda sdružování

- ochrana soukromí

- přístup k informacím

- **povinnosti rodičů**

Rodiče mají prvotní zodpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Stát rodičům pomáhá např. formou rozvoje státních institucí, zařízení a dalších služeb péče o děti.

- ochrana dětí před zneužíváním

- ochrana dětí bez rodiny

- osvojení

- děti uprchlíků

- děti s postižením

- zdraví

- dítě pod ochranou státu

- sociální výhody

- životní úroveň

- vzdělání

- **cíle výchovy**

Výchova dítěte má směřovat k jeho rozvoji a k přípravě pro zodpovědný život ve společnosti. Výchova má také posilovat úctu k rodičům.

- děti z menšin
- volný čas
- dětská práce
- drogy
- zneužívání a vykořisťování
- prodej, pašování a únosy dětí
- vykořisťování
- mučení a zbavení svobody
- ozbrojené konflikty
- léčebná a resocializační práce
- výkon spravedlnosti nad dětmi

PRÁVO - POVINNOST

- dítě má právo na bezpečný domov
 - dítě má právo na vzdělání
 - zdraví
- rodiče mají povinnost mu ho zajistit
 - stát zajistí systém poskytování bezplatného vzdělávání
 - stát zajistí systém zdravotní péče, přispívání do systému zdravotního pojištění (rodiče), rodiče dbají na zdraví dítěte

PRÁVO - POVINNOST

- především nositel práv, učí se přijímat odpovědnost

- především nositelé odpovědnosti

Kde končí moje práva,
začínají práva někoho jiného.

vykonatelnost práv

- ČR přijala Úmluvu o právech dítěte v roce 1991, následně ratifikace

vykonatelnost práv

- životní situace a jednotlivá práva vyplývající z úmluvy, jejichž vykonatelnost neumíme v praxi zajistit
- právo na rodinu/rodiče
- <https://www.youtube.com/watch?v=cJ6h8BCGEEU>

vykonatelnost práv

- životní situace a jednotlivá práva vyplývající z úmluvy, jejichž vykonatelnost neumíme v praxi zajistit

- spojování rozdělených rodin

Rodiče a děti mají právo, za účelem spojení rodiny, opustit území kteréhokoli státu a vstoupit na území jiného státu dle platného práva.

Migrace: možnost zneužití migranti pošlou předem své děti a pak se na základě úmluvy k nim smějí připojit. Kdo pozná, že k sobě skutečně patří. Německo chce již zamítnout příchod příbuzných současných migrantů na svém území. Je to proti úmluvě?

vykonatelnost práv

- oddělení dítěte

Děti mají právo žít se svými rodiči a udržovat s nimi styky, pokud to není v rozporu s jejich nejlepšími zájmy. Stát zajistí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli. Pokud je dítě odděleno od rodičů, má právo udržovat s nimi pravidelné osobní kontakty.

V jakémkoli řízení se poskytuje možnost všem stranám zúčastnit se řízení a sdělit svoje názory a stanoviska.

- názor dítěte

Dětem se zabezpečuje právo vyjadřovat svoje vlastní názory. Státní orgány by měly brát ohled na jejich vyjádření, přičemž by měly brát v potaz jeho věk a stupeň vývojové úrovně.

- povinnosti rodičů

Rodiče mají prvotní zodpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Stát rodičům pomáhá např. formou rozvoje státních institucí, zařízení a dalších služeb péče o děti.

situace rozvodu

situace rozvodu

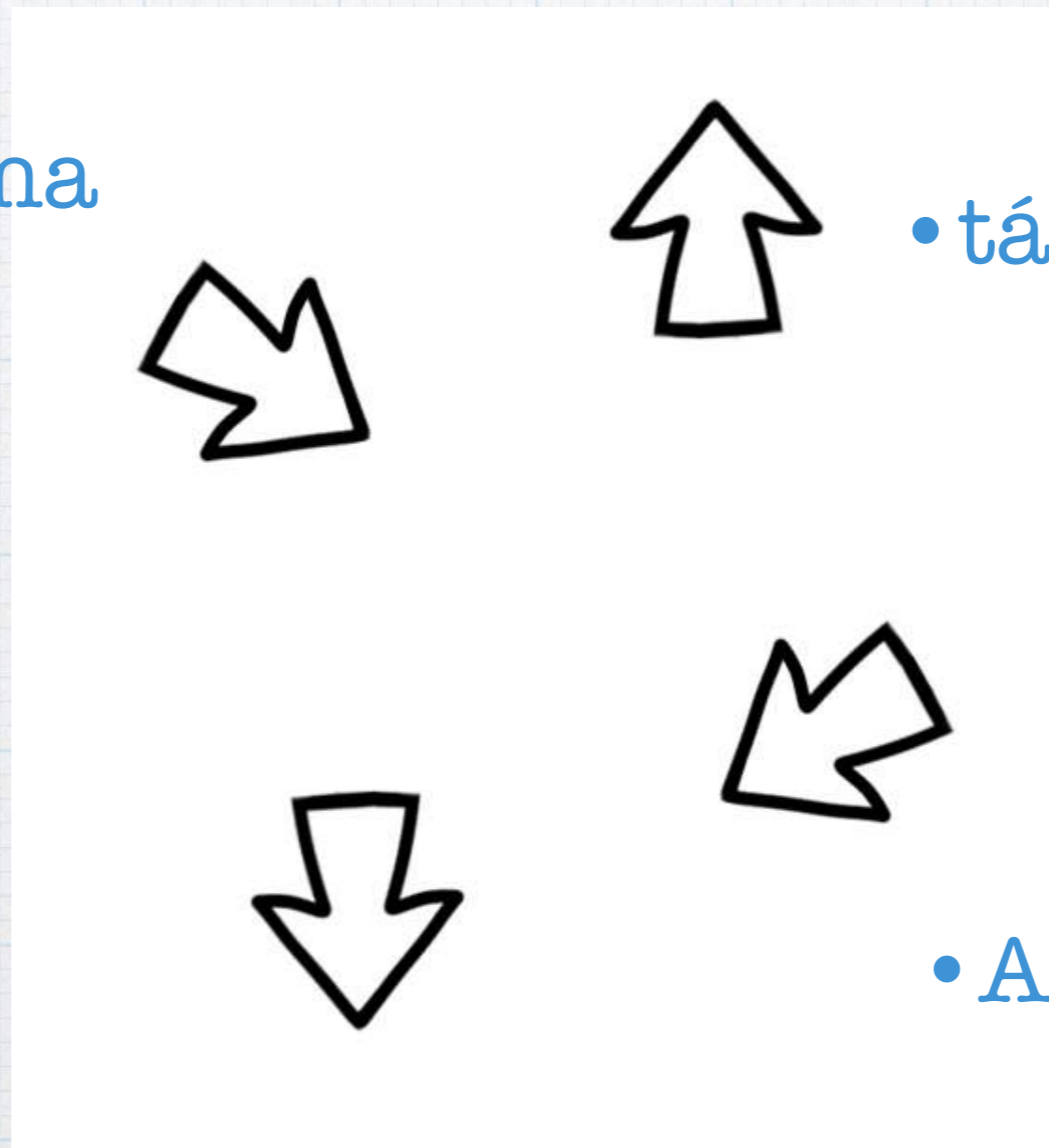
4 subjekty, 4 různé představy o tom, jak by měla být naplněna jejich práva

• máma

• táta

• Matouš

• Andrea

nejlepší zájem dítěte

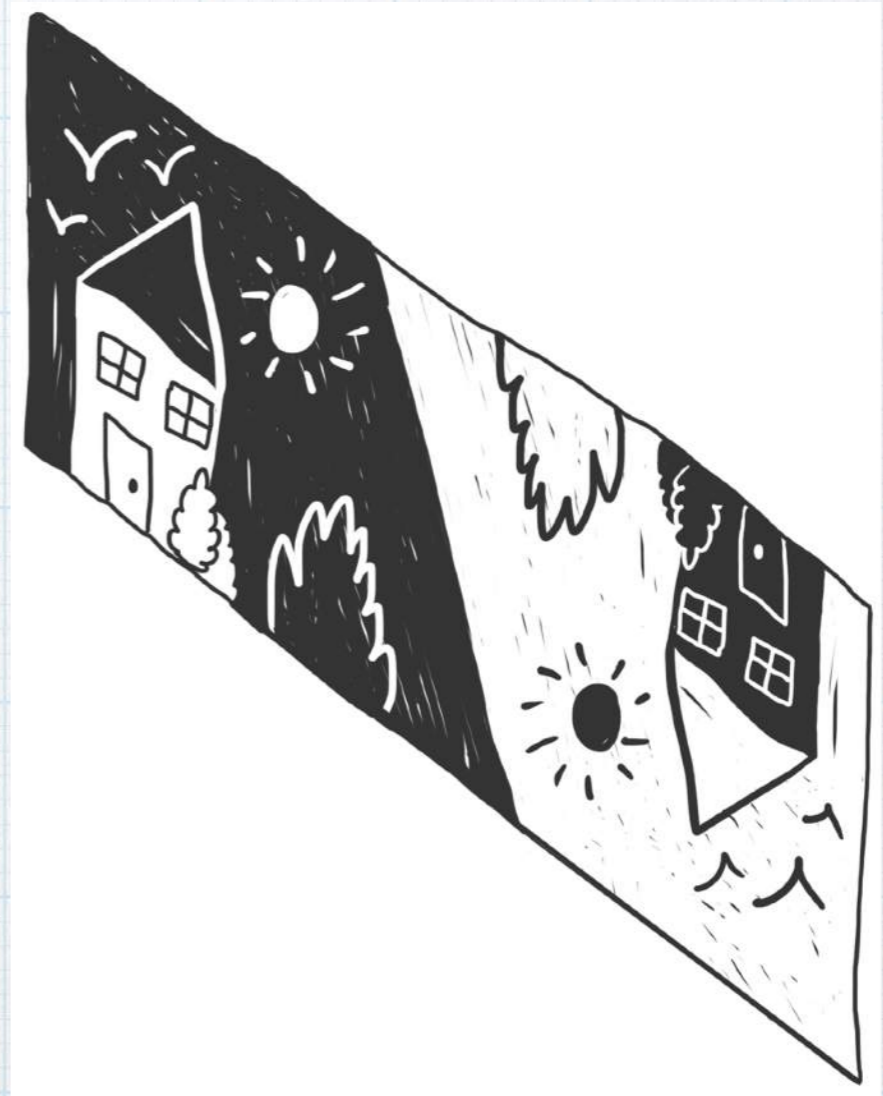
co to je?

jak to zjistit?

kdo by to měl udělat?

nejlepší zájem dítěte

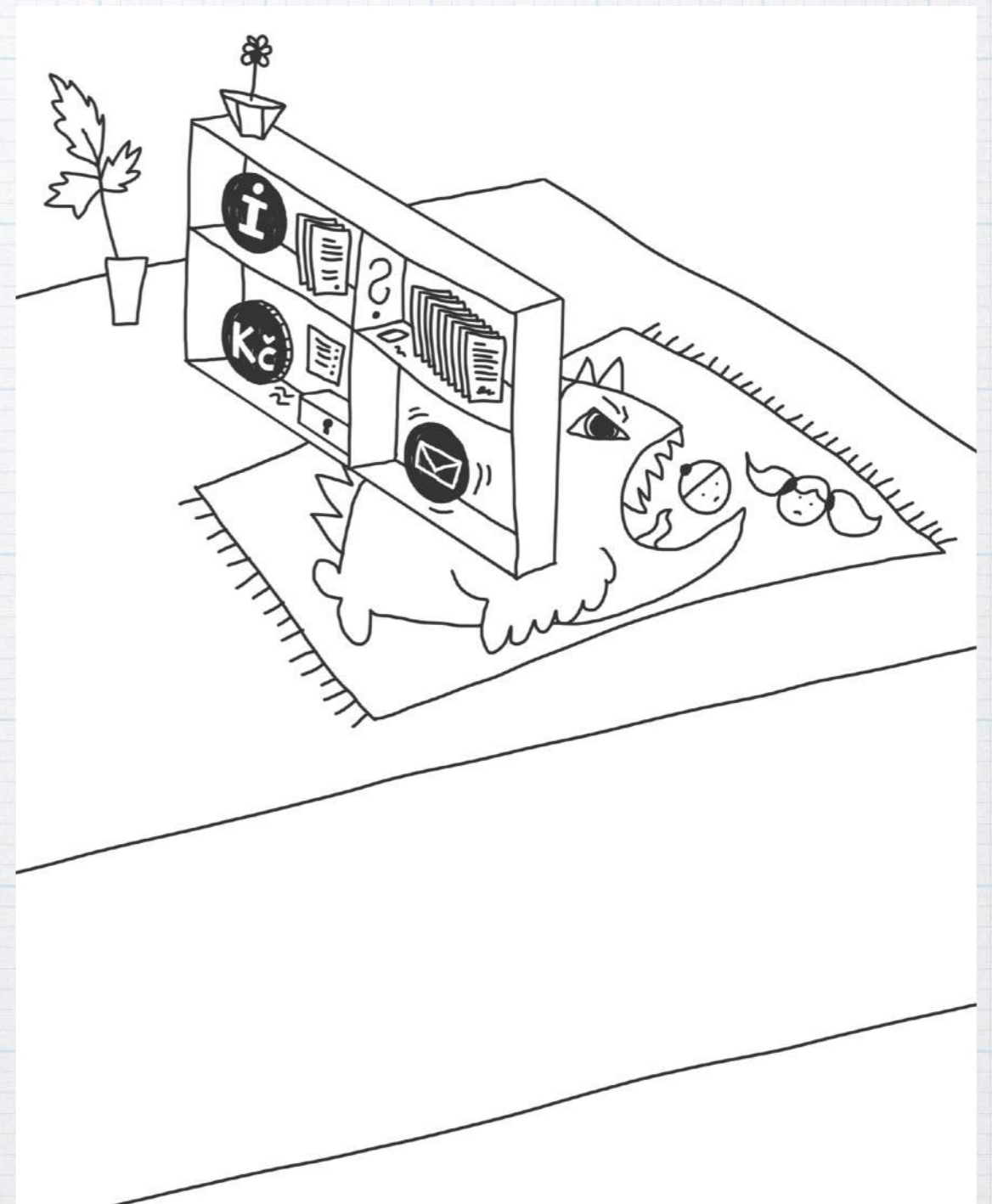

<https://www.youtube.com/watch?v=4VfF3BC-P4A>

nejlepší zájem dítěte

jak to zjistit?

<https://www.youtube.com/watch?v=gXKtunzh1mY>

nejlepší zájem dítěte

upřednostnit zájem dítěte

<https://www.youtube.com/watch?v=5kwHBRSwWkk>

Právo na rodiče

Rodiče, nerozvádějte se s námi!

Váš rozvod zvládneme, když ho zvládnete vy!

vykonatelnost práv

Některá práva dětí neumíme vynutit. Můžeme ale významně napomoci tomu, aby k jejich porušování nedocházelo.

- prevence
- vedení k odpovědnosti (za svůj život i život druhých)
- rodičovská odpovědnost

“Držte se tří R:

- respektu vůči sobě
- respektu vůči ostatním
- responsibility - zodpovědnosti za všechny svoje činy.“

/Dalajláma/